

PREDGOVOR

Parodontalna oboljenja su veoma raširena u svijetu. U posljednjem izvještaju iz 2022. godine SZO ističe da skoro polovina svjetske populacije, odnosno 3,5 milijardi ljudi, boluje od nekog oblika oralnih oboljenja i prema SZO parodontalna oboljenja se nalaze na šestom mjesto po učestalosti javljanja od svih oboljenja koja su prisutna u humanoj populaciji. U globalnom pristupu zdravlju, oralno zdravlje je dugo bilo zapostavljeno, ali mnoge oralne bolesti se mogu spriječiti sprovođenjem redovnih preventivnih mjera, kao i liječiti isplativim strateškim metodama. Među najčešćim oralnim oboljenjima nalaze se karijes zuba, teški parodontitis, kao i oralni karcinomi. Monografija "Modaliteti etiološke terapija parodontalnih oboljenja" ističe značaj i važnost kontrole formiranja osnovnog etiološkog faktora većine parodontalnih oboljenja. Postoje različiti vidovi mjera kojim se može kontrolisati formiranje i nagomilavanje biofilma. Navedene mjere mogu se primjenjivati pojedinačno ili u kombinaciji zavisno od oblika i stepena oboljenja.

Oboljenja koja se javljaju u oralnoj duplji mogu uticati na rad drugih organa i sistema organizma i ostaviti posljedice na njihovu funkciju, te je veoma važno uspostaviti pravilnu i temeljnu kontrolu formiranja biofilma, kako bi se smanjila mogućnost ulaska mikroorganizama iz biofilma u sistemsku cirkulaciju.

Namjena monografije je bila da istakne značaj i ulogu kontrole formiranja biofilma na zdravlje potpornog tkiva zuba kako bi olakšala rad doktorima dentalne medicine, specijalizantima i specijalistima svih grana dentalne medicine, a posebno specijalistima parodontologije.

Zbrinjavanje zuba oboljelih od parodontitisa zahtjeva velike materijalne izdatke, te podizanje svijesti o značaju kontrole formiranja biofilma treba da bude na prvom mjestu prilikom rada sa pacijentima.

Ovim putem bih se zahvalila mojim prijateljima i kolegama:

Za nesebičnu pomoć u akademskoj karijeri, kao i na stručnoj recenziji veliku zahvalnost imam za prof. dr Smiljku Cicmil, koja je prijateljskim sugestijama doprinijela nastanku ove monografije.

Za podršku, podsticaj i konstruktivne i kreativne smjernice u nastajanju ove monografije veliku zahvalnost i duboko poštovanje mom mentoru prof. dr Andriji P. Bošnjaku koju me je i uveo u svijet nauke, doprinijeo mojim saznanjima i utemeljio ljubav prema struci.

Nataša Trtić

SADRŽAJ

---

1. UVOD	1
2. PARODONTALNO TKIVO I OBOLJENJA.....	4
2.1. Gingivitisi	6
2.2. Parodontitisi	7
2.3. Periimplantne bolesti.....	7
3. KLASIFIKACIJA OBOLJENJA PARODONCIJUMA.....	9
3.1. Klasifikacija parodontalnih i periimplantnih oboljenja i stanja iz 2017. god	10
4. GINGIVITISI I FAZE RAZVOJA GINGIVITISA.....	12
4.1. Faze razvoja gingivitisa.....	15
4.1.1. Inicijalna (početna) faza gingivitisa.....	15
4.1.2. Rana faza gingivitisa.....	16
4.1.3. Razvijena faza gingivitisa.....	16
5. PARODONTITIS I STADIJUMI RAZVOJA.....	18
5.1. Prodromalni stadijum parodontitisa	20
5.2. Početni stadijum parodontitisa	20
5.3. Stadijum pune kliničke slike	20
5.4. Terminalni stadijum parodontitisa	21
6. PERIIMPLANTNE BOLESTI	22
7. ETIOLOŠKI FAKTOR PARODONTALNIH OBOLJENJA	24
8. DIJAGNOZA PARODONTALNIH OBOLJENJA	27
8.1. Anamneza.....	28
8.1.1. Glavne tegobe	28
8.1.2. Sadašnja bolest.....	30
8.1.3. Podaci o održavanju oralne higijene i štetnim navikama.....	30
8.1.4. Prethodna terapija oboljelog parodoncijuma	31
8.1.5. Lična anamneza	31
8.2. Klinički pregled.....	32
8.2.1. Inspekcija.....	33
8.2.2. Palpacija.....	34

8.2.3. Perkusija.....	36
8.2.4. Sondiranje.....	36
8.2.5. Analiza rendgenskih snimaka.....	39
9. SPECIFIČNOSTI PARODONTALNIH OBOLJENJA	43
10. PLAN I FAZE TERAPIJE PARODONTALNIH OBOLJENJA	53
11. MODALITETI ETIOLOŠKE TERAPIJE	58
11.1. Identifikacija biofilma.....	60
11.2. Motivacija i edukacija pacijenta u održavanju oralne higijene	61
11.2.1. Četkanje zuba manuelnom, klasičnom četkicom.....	61
11.2.2. Oralna higijena interdentalnih prostora	62
11.3.1. Ručna instrumentacija (kirete i mali srpasti instrumenti).....	65
11.3.2. Mašinska instrumentacija	67
11.3.3. Vođena terapija biofilma (<i>guided biofilm therapy, GBT</i>).....	70
11.3.4. Četkanje jezika	84
11.3.5. Dezinfekcija cijelih usta	85
12. MEDIKAMENTI U TERAPIJI PARODONTALNIH OBOLJENJA.....	87
12.1. Antimikrobni lijekovi	87
12.1.1. Antiseptična sredstva.....	88
12.1.2. Antibiotici.....	96
12.2. Antiinflamatorni lijekovi	100
13. REZULTATI ETIOLOŠKE TERAPIJE.....	103
13.1. Inaktivni parodontalni džep	104
13.2. Sekundarni gingivalni sulkus.....	105
13.2.1. Reatečmen	105
13.2.2. Dugačak pripojni epitel	106
13.2.3. Novi pripoj	106
13.3. <i>Restitutio ad integrum</i>	107
14. ODRŽAVANJE REZULTATA POSTIGNUTIH TERAPIJOM.....	108
14.1. Terapija održavanja za pacijente sa gingivitisom	110
14.2. Terapija održavanja za pacijente sa parodontitisom	110
15. TERAPIJA POJEDINIH PARODONTALNIH OBOLJENJA.....	113
15.1. Terapija gingivitisa	113

15.2. Terapija parodontitisa.....	114
15.3. Terapija periimplantnog mukozitisa.....	115
15.4. Terapija periimplantitisa	116
15.5. Terapijski pristup kod klinički nestabilnih parodontalnih stanja.....	117
LITERATURA	119
SKRAĆENICE.....	137